

Олена БЕЗЗУБОВА,

orcid.org/0000-003-2767-7217

кандидат філологічних наук,

доцент кафедри теорії, практики та перекладу німецької мови

Національного технічного університету України

«Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського»

(Київ, Україна) *abezzubova@gmail.com*

Ірина ЛИТОВЧЕНКО,

orcid.org/0000-002-8578-3985

доктор педагогічних наук,

професор кафедри теорії, практики та перекладу німецької мови

Національного технічного університету України

«Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського»

(Київ, Україна) *irinalyt@ukr.net*

Іветта ДАБАГЯН,

orcid.org/0000-002-3216-4355

старший викладач кафедри теорії, практики та перекладу німецької мови

Національного технічного університету України

«Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського»

(Київ, Україна) *ivetta.dabagyan@gmail.com*

ЗАСОБИ ЗВ'ЯЗНОСТІ ТЕКСТУ В НІМЕЦЬКОМОВНІЙ ЕЛЕКТРОННІЙ КОМУНІКАЦІЇ

У статті охарактеризоване поняття електронної комунікації, яка кардинально змінила систему комунікацій та спродукувала специфічний соціально-комунікативний простір. Проникнення електронної комунікації у всі соціальні сфери суспільства здійснює безпосередній вплив на функціонування і трансформацію комунікативної діяльності. Значна частина ділової та приватної комунікації відбувається в електронному просторі. Електронна комунікація вирізняється оперативністю та дієвістю, що дозволяє швидко досягнути адресата, задовольнити базові потреби користувачів у повсякденній міжперсональній та масовій комунікативній взаємодії, здійснити комунікативний акт, не занурюючись в процес комунікації, а також зберегти приватність комунікативного акту. Активний розвиток інформаційних технологій зумовлює винайдення нових форм електронної комунікації – SMS, WhatsApp, iMessage, Skype, Facebook Messenger, Instagram та інших, які відповідають вимогам сучасного соціуму.

Мета дослідження – висвітлити сутність електронної комунікації, яка реалізується через текст електронного повідомлення. Нашим завданням виступає аналіз засобів зв'язності та цілісності в текстах німецькомовних електронних повідомлень – смс, повідомлень месенджера “WhatsApp” та повідомлень соціальної мережі “Instagram”. Тексти німецькомовних електронних повідомлень, що складаються з двох та більше речень, демонструють когезивну та когерентну послідовність речень, в якій проявляються граматичні та синтаксично-семантичні відносини. У текстах електронних повідомлень, в яких відсутні засоби когезії, зв'язність досягається засобами когерентності.

Незалежно від об'єму електронні повідомлення характеризуються когезією та когерентністю, а також іншими текстовими категоріями, зокрема й змістовою та інформативною самодостатністю, самостійністю та завершеністю, дослідження яких являє перспективи подальшого вивчення електронної комунікації.

Ключові слова: інформаційне суспільство, електронна комунікація, текст, категорії тексту, зв'язність, цілісність.

Olena BEZZUBOVA,

orcid.org/0000-003-2767-7217

*Candidate of Philological Sciences,
Associate Professor at the Department of the Theory,
Practice and Translation of the German Language
of National Technical University of Ukraine
“Igor Sikorsky Kiev Polytechnic Institute”
(Kyiv, Ukraine) abezzubova@gmail.com*

Iryna LYTOVCHENKO,

orcid.org/0000-002-8578-3985

*Doctor of Pedagogic Sciences,
Professor at the Department of the Theory, Practice and Translation of the German Language
of National Technical University of Ukraine “Igor Sikorsky Kiev Polytechnic Institute”
(Kyiv, Ukraine) irinalyt@ukr.net*

Ivetta DABAGYAN,

orcid.org/0000-002-3216-4355

*Senior Lecturer at the Department of the Theory, Practice and Translation of the German Language
of National Technical University of Ukraine “Igor Sikorsky Kiev Polytechnic Institute”
(Kyiv, Ukraine) ivetta.dabagyan@gmail.com*

COHESIVENESS OF THE TEXT IN GERMAN ELECTRONIC COMMUNICATION

The past decades were marked by the formation of information society. Electronic communication changed totally the system of communications and produced specific social-communicative space. The penetration of electronic communication into every social sphere of society influences directly the functioning and transformation of the communication process.

The significant part of business and private communication occurs within the space of electronic communication that has grown enormously in popularity. The electronic communication differs in quick delivery and effectiveness of information. It gives possibility to reach the receiver quicker, to meet the basic users' requirements in everyday interpersonal and mass communication interaction, to make an act of communication without penetration into the process of communication, as well as preserve its privacy. The active development of information technologies contributes to the appearance of new forms of electronic communications, such as SMS, WhatsApp, iMessage, Skype, Facebook Messenger, Instagram, that comply with the requirements of modern society. The process of communication organization within electronic space arouse the research interest to studying distinctive features of electronic communication.

The purpose of research is to highlight the essence of electronic communication which is implemented with the help of electronic message. Our task is to analyze the cohesion and unity in the texts of German electronic messages, in particular SMS texts, WhatsApp messages and a social networking service Instagram messages.

German SMS texts that consist of two and more sentences show the cohesive and coherent order of sentences where the grammatical and syntactical-semantic relations are revealed. SMS texts that lack cohesive means, achieve the unity of the text with the help of coherence means. Regardless of the size, electronic messages are characterized by cohesion and coherence, as well as other text categories, such as denotative and informative self-sufficiency, independence and comprehensibility. The studying of these categories offers the directions for future research of electronic communication.

Key words: *information-oriented society, electronic communication, text, categories of text, cohesion, coherence.*

Постановка проблеми. Останні десятиліття ознаменувалися становленням інформаційного суспільства. Електронна комунікація кардинально змінила систему комунікацій та спродукувала специфічний соціально-комунікативний простір. Проникнення електронної комунікації у всі соціальні сфери суспільства безпосередньо впливає на функціонування і трансформацію комунікативної діяльності.

Значна частина ділової та приватної комунікації протікає в електронному просторі. Така комунікація яка швидко набула популярності.

Під електронною комунікацією розуміють опосередковане комп'ютером спілкування двох або більше осіб, яке характеризується невидимістю комунікантів, письмовою формою повідомлень, що надсилаються, можливістю швидкого зворотного зв'язку та електронним каналом передачі інформації (Горошко, 2008). Нині електронна комунікація позначає технічно опосередковане спілкування між ідентифікованими комунікантами, а також комунікантами – суб'єктами масової комунікації – при їхній просторово-часовій дистанції.

Аналіз досліджень. Електронна комунікація вирізняється оперативністю та дієвістю, що дозволяє швидко досягнути адресата, задовольнити базові потреби користувачів у повсякденній міжперсональній та масовій комунікативній взаємодії, здійснити комунікативний акт, не занурюючись в процес комунікації, а також зберегти приватність комунікативного акту. Активний розвиток інформаційних технологій зумовлює винайдення нових форм електронної комунікації – SMS, WhatsApp, Viber, Telegram, Threema, iMessage, BiP, Hangouts, Skype, Facebook Messenger, Instagram, які відповідають вимогам сучасного соціуму. Організація комунікативної діяльності в електронному просторі викликає науковий інтерес до вивчення диференційних ознак електронної комунікації. Різні аспекти комунікації в мережі «Інтернет» досліджені в працях вітчизняних та закордонних вчених (А. Є. Войскунського, О. І. Горошко, Д. Крістала, К. Тарлоу, С. Херрінга, Л. Ю. Щіпициної та інших).

Мета і завдання статті. Мета дослідження – висвітлити сутність електронної комунікації, яка реалізується через текст електронного повідомлення. Наше завдання вбачаємо у аналізі засобів зв'язності та цілісності в текстах німецькомовних електронних повідомлень – смс, повідомлень месенджера “WhatsApp” та повідомлень соціальної мережі “Instagram”.

Виклад основного матеріалу. Комунікація, що слугує обміну інформацією в різноманітних процесах спілкування (Бацевич, 2009), складається з адресанта і адресата – учасників комунікативної взаємодії, тексту повідомлення і каналу комунікації. Як серединний (проміжний) елемент комунікативного акту текст виявляє свою специфіку у кодуванні та декодуванні. Тексти електронних листів, смс-повідомлень, чатів та інших електронних повідомлень характеризуються релевантними лінгвістичними особливостями, які варіюються залежно від технічних детермінант відповідної форми електронної комунікації, однак в межах притаманних електронній комунікації рис.

Телеграма як канал і форма технічно опосередкованої передачі даних на великі відстані між суб'єктами інформаційних відносин виступає прототипом електронної комунікації. Телеграми використовуються в різних сферах суспільної діяльності – адміністративно-правовій, дипломатичній, в газетно-публіцистичних творах, в повсякденних обставинах (Унукович, 2010: 99). Функції телефону з його можливістю спілкування в режимі реального часу і телеграми з її письмовою стислою формою викладу поєднує смс-повідомлення

(Венедиктова, 2011: 20). Як і телеграма, СМС є стислим текстом (Панченко, 2013). При цьому смс-повідомлення, що є цілісним комунікативним утворенням, демонструє важливі ознаки тексту, в якому можна роздивитися зв'язки як між фрагментами тексту, так і між частинами фрагментів, де яким є когнітивне підґрунтя (Кубрякова, 2001). У смс втілюються основні категорії тексту, які й дозволяють розглядати смс як текст.

Текст є специфічною знаковою структурою, якій властива цілісність, завершеність і прагматична настанова (Загнітко, 2007: 14). Пошуки системності в організації тексту привели сучасних лінгвістів до поняття текстової категорії як універсального інструменту наукового пізнання, який дає можливість об'єднати і певним чином унормувати особливості тексту (Таран, 1998: 5). Текстові категорії є конститутивними категоріальними ознаками або властивостями, що відображають найбільш суттєві властивості, прототипові характеристики тексту, взаємодія яких забезпечує його специфіку та усталеність як якісно визначеного лінгвосоціотичного, комунікативного і мовленнєво-мисленнєвого утворення (Воробьева, 1993: 24).

Загальноновизнаними та основоположними в лінгвістиці тексту є такі виділені Р.-А. де Бограндом та В. Дресслером критерії тексту, як когезія, когерентність, інтенціональність, акцептабельність, інформативність, ситуативність та інтертекстуальність (Adamzik, 2004: 53). На думку багатьох лінгвістів, когезія і когерентність є основними категоріями тексту.

Когерентність позначає цілісність тексту, тісний взаємозв'язок його складових частин. Когерентність тексту – це явище не тільки смислове. Когерентність виявляється водночас у вигляді структурної, смислової та комунікативної цілісності, які співвідносяться між собою як форма, зміст і функція (Москальская, 1981: 17).

Текст як твір усного або письмового мовлення розглядають як низку логічних послідовностей, що виражають думки мовця. Частини тексту певною мірою зв'язані за допомогою певних елементів тексту (Лядова, 2003). Єдність поверхневих одиниць тексту, що ґрунтується на граматичних залежностях, – це **когезія** тексту (Heinemann, 2002). Когезія фокусує увагу на плані вираження тексту, тих внутрішньотекстових, переважно граматичних та лексичних зв'язках, які, об'єднуючи мовні одиниці, формують поверхневу структуру тексту (Щирова, 2007: 56). Когезія – це лексичні, граматичні, семантичні форми зв'язку між окремими частинами тексту (Гальперин, 1980: 513).

Характер вираження зв'язності при організації тексту приватного німецькомовного смс-повідомлення залежить, зокрема, від об'єму тексту. Найпростішим (нульовим) показником зв'язності є просте співположення елементів у тексті (Сахарный, 1991: 224). Це, наприклад, таке приватне смс-повідомлення: *“Ich warte im mcdonalds”*.

У тексті смс, що є простим поширеним реченням, елементи поєднуються засобами граматичної зв'язності – узгодженням часу та способу, роду, числа, відмінка (Селиванова, 2004: 217). Основу зв'язності створює референція, а референтом зв'язного тексту стає деяка ситуація дійсності, що осмислюється сприймаючим суб'єктом як єдина картина (Назарук, 2006: 197).

У більш складних випадках з'являються спеціальні засоби зв'язності, які уточнюють відносини між цими елементами (Сахарный, 1991: 224). Стандартним прикладом когезивних відносин визнаються відносини між займенником та його антецедентом (Филиппов, 2007: 126). Наприклад, інстаграм-повідомлення блогерки Бьянки Классен, відомої під ніком *bibisbeautypalace*:

Dieser kleine Kerl kann in Sekunden so eine große Unordnung machen ☺ ...aber ich liebe es, wenn er Spaß hat & lacht. Er wird so schnell groß ☺☐Manchmal weiß ich gar nicht wohin mit meiner ganzen Liebe ♥ (P.S.: Die abgerissenen Tücher haben wir natürlich noch verwendet).

Текст повідомлення адресантка присвятила об'єкту своєї любові – маленькому синові, якого вона позначає в тексті іменником *Kerl*, з яким співвідносяться вказівний особовий займенник *er*. Таке співвідношення є іменниково-займенниковим повтором, коли власні імена чи апелятиви з метою уникнення тавтології замінюються особовими займенниками (Пац, 2004: 182).

Когезія як зв'язність елементів тексту охоплює формально-граматичні аспекти зв'язку висловлень, виступаючи формально-граматичним виявом зв'язності. Вона характеризується різнотипними мовними засобами, за допомогою яких відбувається зв'язок між елементами тексту, наприклад, граматичними (сполучники, сполучникові слова, узгодження часів і способів та їх єдність, кореферентність, субституція, еліipsis, парцеляція), лексичними (повтори, синоніми, антоніми), логічними, стилістичними (розгорнуті метафори, персоніфікації, порівняння, паралелізм) та асоціативними (Селиванова, 2004). Наприклад, інстаграм-повідомлення футболіста національної збірної Німеччини Марко Ройса:

marchinho11 *Hey BVB Fans :*)

Vielen Dank für die unglaubliche Unterstützung in diesem Jahr... mal wieder!

Dank euch haben wir viele tolle Momente erlebt!

Leider konnten wir am Ende nicht das hochstemmen, wovon wir dieses Jahr alle geträumt haben.

ABER wir werden nächstes Jahr wiederkommen und noch härter daran arbeiten!

Ich wünsche euch eine schöne Sommerzeit.

Текст, в якому футболіст підсумовує результати футбольного сезону та висловлює надії на більш плідну роботу збірної в наступному сезоні, дробиться на частини, які, об'єднуючись, зберігаючи єдність, цільність твору, забезпечують послідовність (континуум) подій, фактів, дій, які викладаються (Олешков, 2006). Поверхнева зв'язність тексту досягнута при цьому засобами граматичної когезії, тобто використанням займенників та сполучників.

Семантичні відносини між частинами речень та реченнями в текстах електронних повідомлень забезпечують лексичні з'єднувальні елементи (*lexikalische Konnektive*) – сполучникові підрядні сполучники, частки (*aber, auch, deshalb, trotzdem*) та граматичні з'єднувальні елементи (*grammatische Konnektive*), наприклад, складносурядні та складнопідрядні сполучники (*und, dass, ob, weil, wenn*) (Adamzik, 2004: 143). Між подіями, що описуються, є послідовність, певний зв'язок, не завжди експліцитно представлений виробленою системою мовних засобів – сполучниками, дієприкметниковими зворотами і т. д. (Олешков, 2006). Наприклад:

Bis eben, hatte ich gehofft, dass ich es nach Schwerin schaffe. Meine Termine werden sich in den Abend hineinziehen. Leider schaffe ich es nicht. Hoffe, dass Ihr einen schönen Tag habt.

Текст приватного ватсап-повідомлення складається з чотирьох речень, які не мають граматичних конекторів, але зв'язані семантично та підпорядковані одній темі – неможливості адресанта приїхати у місто Шверін, в якому перебуває адресат. Вербальна репрезентація інформації може не мати явно виражених конекторів, але текст є зв'язним. Це значить, що механізми зв'язності лежать не на поверхні, адже вони закладені не тільки у вербальному посереднику комунікативного процесу – тексті (Селиванова, 2004: 216).

WhatsApp є удосконаленою системою та альтернативою смс-повідомлень, що розширює можливості комунікативного процесу, дозволяючи надсилати текстові матеріали, а також зображення, аудіо та відео. Численні месенджери

“Viber”, “Telegram”, “Threema” та інші наслідують первісну модель смс-повідомлення.

За простими граматичними залежностями в тексті приховуються складні референційні відносини співвіднесеності мовних виражень з об'єктами дійсності. Це відноситься до сфери семантики та прагматики, тобто до когерентності тексту. **Когерентність** як категорія охоплює змістові, когнітивні взаємозв'язки в тексті. Автор тексту і реципієнт намагаються встановити взаємозв'язки між окремими компонентами тексту, навіть коли зв'язок не є маркованим звичайними когезійними засобами (Филиппов, 2007: 127–129). В однослівних текстах, які існують в німецькомовній електронній комунікації, ознаки когезії відсутні. Для осмислення феномену текстів мінімального об'єму необхідний принципово новий підхід до тексту – підхід *від змісту*. При такому підході пріоритетним поняттям стає не зв'язність, а цілісність. Зв'язність залишається базовою характеристикою тексту, однак не первинною, а похідною від характеру представлення цільності в тексті (Сахарный, 1991: 222–224), наприклад:

В інстаграм-повідомленні Бьянка Класен лаконічно повідомила про одруження з @julienco_, що викликало поздоровлення її фолловерів. Смысл тексту, семантичне наповнення якого демонструє сконцентрований та напружений стан адресатки, реалізується завдяки когерентності. Когерентність спрямовує до плану змісту тексту, змістових взаємозв'язків, які, забезпечуючи цілісність смислу тексту, формують глибинну структуру (Щирова, 2007: 56). Глобальна змістовна зв'язність забезпечує єдність тексту як цілого, тобто його внутрішню цілісність. Її розуміють як єдність теми (де топик виступає змістовим ядром) та побічних тем, а звідти впливає корелативна єдність і пов'язана топіком єдність подій (Огуй, 2011: 127).

Соціальна мережа «Інстаграм» є популярним інструментом електронної комунікації та платформи для встановлення контакту та спілкування з широкою публікою. Наприклад, співачка Хелена Фішер, щоб уникнути чуток стосовно її особистого життя, розповіла в інстаграмі про розрив відносин зі співаком Флоріаном Зільберайзенем:

helenefischer *Ihr Lieben,*

heute wende ich mich mit sehr persönlichen Zeilen an euch, die mir aber sehr wichtig sind hier nieder zu schreiben. In den nächsten Wochen und Monaten wird die Gerüchteküche in den Medien - wie schon so oft in den vergangenen Jahren - brodeln und um hier einfach vorweg den Wind aus den Segeln zu nehmen, schreibe ich euch hier „unsere“ Wahrheit. So traurig wir darüber sind, dass wir unseren Lebensraum gemeinsam nicht verwirklichen konnten und Florian und ich nun getrennte Wege als Paar gehen, umso schöner und kraftvoller gehen wir aus dieser bitteren Erfahrung nun als Freunde neue Wege! Wir haben uns 10 Jahre Respekt, bedingungslosen Zusammenhalt, Harmonie, Treue, Freundschaft und Liebe geschenkt und das spiegelt sich jetzt auch in unserer Trennung wider. Wir gehen hier als Freunde gestärkt raus und werden nicht zulassen, dass sich uns die Medien auch nur ansatzweise in den Weg stellen oder uns gegeneinander ausspielen. Nichts und niemand kann uns erschüttern. Auch euch, liebe Fans und Freunde, bitten wir nicht allem Geschriebenen zu glauben, denn meist steckt dahinter nur eine Geschichte, die erfunden wurde.

Wir sind zwar schon eine Weile getrennt, haben für uns aber auch erst einmal die Lage sortieren müssen und das braucht Zeit, denn auch wenn die Liebe schleichend geht, wirft man eine Beziehung nicht einfach nach 10 Jahren bedeutungslos hin. Aber ja, es gibt einen neuen Mann in meinem Leben und daraus will ich kein Geheimnis machen. Umso bedeutender und berührender ist für mich zu sehen, mit welcher Größe Florian damit umgeht! Ich bin nicht nur für 10 wundervolle Jahre dankbar, sondern jetzt auch dankbar solch einen Freund in meinem Leben zu wissen. Dass die Zeit die Wunden heilt und somit auch Seelenfrieden für diejenigen einkehrt, die betroffen zurück bleiben, wünsche ich mir von ganzem Herzen! Jetzt ist offen und ehrlich alles gesagt und nun kann ich nur hoffen, dass der Schock sich irgendwann auch in Freude für unser aller Glück umwandelt.

У тексті, що демонструє організовану послідовність речень, відбувається логічний перехід від одного речення до іншого в канві логіко-граматичної структури (Лядова, 2003). Когеренція, зв'язуючи окремі одиниці тексту та їхні повто-

рення в єдине ціле, нейтралізує окрему автосемантику цих частин і підпорядковує її загальному змісту твору (Огуй, 2007; Гальперин, 1980). Відносно великий об'єм тексту електронного повідомлення зумовлений соціально чутливою темою – обговоренням приватної сфери життя співачки – її розлучення з Флоріаном після десяти років відносин, а також початком нового роману.

Когеренція – це об'єднання всіх частин тексту певними засобами для досягнення його цілісності. Когеренція досягається засобами когезії, хоча може будуватися й на асоціативних і пресупозитивних відносинах (Огуй, 2007: 110). Наявність загального пресупозитивного (когнітивного) фонду забезпечує успішну діяльність породження та розуміння тексту (Олешков, 2009: 74).

Зв'язність та цілісність як дві основні властивості тексту складають його сутність та передбачають зв'язок, об'єднання текстових елементів в одне ціле, торкаючись організації мовленнєвого твору. Зв'язність тексту, яка полягає в зчепленні елементів тексту між собою (Филиппов, 2007: 140–141), зумовлена лінійністю компонентів тексту та реалізується на рівні слів, речень та текстових фрагментів (Щирова, 2007: 59). Цілісність тексту орієнтована на зміст тексту, на смисл, який

набуває текст, що відповідає ситуації. В основі цілісності тексту лежить ситуативність, співвіднесеність із ситуацією (Филиппов, 2007: 144–145). Цілісність як сукупний зміст тексту, його монологічний внутрішній смисл, матеріалізується в зв'язності, але не виводиться з неї механічно, не визначається простим складанням частин, властивостей та зв'язків окремих елементів тексту. Оперуючи одиницями поверхневої структури, інтерпретатор тлумачить їх, керуючись цілісністю текстового смислу (Щирова, 2007: 61–62).

Висновки. Тексти німецькомовних електронних повідомлень, що складаються з двох та більше речень, демонструють когезивну та когерентну послідовність речень, в якій проявляються граматичні та синтаксично-семантичні відносини. У текстах електронних повідомлень, в яких відсутні засоби когезії, зв'язність досягається засобами когеренції.

Незалежно від об'єму електронні повідомлення характеризуються когезією та когерентністю, а також іншими текстовими категоріями, зокрема змістовою та інформативною самодостатністю, самостійністю та завершеністю, дослідження яких є перспективним у подальшому вивченні електронної комунікації.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бацевич Ф. С. Основи комунікативної лінгвістики : підручник ; 2-ге вид., доп. Київ : ВЦ «Академія», 2009. 376 с.
2. Венедиктова Ю. Е. Смс-сообщения: опыт типологического исследования (на материале английского и русского языков) : автореф. дисс. ... канд. филол. Наук : 10.02.20. Москва, 2011. 22 с.
3. Воробьева О. П. Текстовые категории и фактор адресата. Киев : Высшая школа, 1993. 200 с.
4. Гальперин И. Р. Интеграция и завершенность текста. *Литература и язык*. Москва, 1980. Вып. 6. Т. 39. С. 512–520.
5. Горошко Е. И. Гендерные аспекты коммуникаций на примере образовательных практик. *Educational Technology & Society*. 2008. 11 (2). С. 388–411.
6. Загнітко А. Сучасний політичний газетний дискурс: риторика і синтаксис. *Донецький вісник Наукового товариства ім. Шевченка*. Донецьк : Східний видавничий дім, 2007. Т. 16. С. 5–19.
7. Кубрякова Е. С. О тексте и критериях его определения. Текст. Структура и семантика. Москва : Высшая школа, 2001. Т. 1. С. 72–81.
8. Лядова Ю. В. К вопросу о статусе соединительных элементов в тексте. *Филологические науки в МГИМО : сб. научных трудов*. МГИМО(У) МИД России. Москва : МГИМО, 2003. С. 44–53.
9. Москальская О. И. Грамматика текста. Москва : Высшая школа, 1981. 183 с.
10. Назарук Ю. А. Категория связности в аспекте внутритекстовой повторной номинации. *Вестник Самарского государственного университета. Серия «Языкознание»*. Вып. 10–2 (50). Самара : Изд-во «Самарский университет», 2006. С. 197–203.
11. Огуй О. Засоби зв'язності тексту та дискурсу в комунікативному просторі (на прикладі кількісної репрезентації когезії в романах Е. М. Ремарка). *Іноземна філологія. Український науковий збірник*. Львів, 2011. Вип. 123. С. 125–134.
12. Засоби когезії в романах Е. М. Ремарка: спроба кількісної репрезентації / О. Д. Огуй, Ю. В. Стецишин. *Вісник Житомирського державного університету імені Івана Франка*. Житомир : Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2007. Вип. 32. С. 109–113.
13. Олешков М. Ю. Моделирование коммуникативного процесса : монография. Нижний Тагил : Нижнетагильская гос. соц.-пед. академия. 2006. 336 с. URL: <http://rudocs.exdat.com/docs/index-48183.html>.
14. Олешков М. Ю. Лингвоконцептуальный анализ дискурса (теоретический аспект). *Дискурс, концепт, жанр : коллективная монография*. Нижний Тагил, НТГСПА, 2009. С. 68–85.
15. Панченко Е. И. SMS и телеграмма: эволюция сжатого текста. *Вісник Дніпропетровського університету. Серія «Мовознавство»*. Вип. 19. Том 1. Дніпропетровськ, 2013. С. 229–234.
16. Пац Л. Способи текстової організації: парцеляція, приєднування, сегментація. *Вісник Львівського університету. Серія «Філологічна»*. Вип. 34. Ч. I. Львів, 2004. С. 105–112.

17. Сахарный Л. В. Тексты-примитивы и закономерности их порождения. Человеческий фактор в языке: язык и порождение речи. Москва : Наука, 1991. С. 221–237.
18. Селиванова Е. А. Основы лингвистической теории текста и коммуникации : монографическое учебное пособие. Киев : Брами, Изд. Вовчок О. Ю., 2004. 336 с.
19. Таран В. В. Узагальненість та збірність як текстові категорії у сучасній російській мові : автореф. дис ... канд. філол. наук : 10.02.02. Дніпропетровськ, 1998. 19 с.
20. Унукович Е. А. Телеграмма соболезнования как сжатый политический текст. *Вісник ЛНУ імені Тараса Шевченка. Серія «Філологічні науки»*. 2010. № 2 (189). С. 98–105.
21. Филиппов К. А. Лингвистика текста : курс лекций. 2-е изд., испр. и доп. Санкт-Петербург : Изд-во С.-Петерб. ун-та, 2007. 331 с.
22. Многомерность текста: понимание и интерпретация : учебное пособие / И. А. Щирова, Е. А. Гончарова. Санкт-Петербург : ООО «Книжный Дом», 2007. 472 с.
23. Adamzik K. Textlinguistik. Eine einführende Darstellung / K. Adamzik. –Tübingen : Niemeyer, 2004. 176 S.
24. Heinemann M. Grundlagen der Textlinguistik. Interaktion – Text – Diskurs / M. Heinemann, W. Heinemann. Tübingen : Niemeyer, 2002. 281 S.

REFERENCES

1. Batsevych, F.S. (2009). *Osnovy komunikatyvnoi linhvistyky [Fundamentals of communicative Linguistics]*. Kyiv: Akademiia [in Ukrainian].
2. Venediktova, Iu.E. (2011). *SMS-soobscheniya: opyt tipologicheskogo issledovaniya (na materiale angliyskogo i russkogo yazykov [SMS messages: experience of typological research (in English and Russian languages)]*: avtoref. dis. ... kand. filol. nauk: 10.02.20. Moscow [in Russian].
3. Vorobyeva, O.P. (1993). *Tekstovyye kategorii i faktor adresata [Textual categories and the factor of addressee]*. Kiev: Vishcha shkola [in Russian].
4. Galperin, I.R. (1980). Integratsiya i zavershennost teksta [Integration and completeness of the text]. *Literatura i yazyk* (Vols. 6(39), (pp. 512-520). Moscow [in Russian].
5. Goroshko, E.I. (2008). Gendernyye aspekty kommunikatsiy na primere obrazovatelnykh praktik [Gender aspects of communication on the example of educational practices]. *Educational Technology & Society* (Volk. 11(2), (pp. 388-411) [in Russian].
6. Zahnitko, A. (2007). Suchasnyi politychnyi hazetnyi dyskurs: rytoryka i syntaksys [Modern political newspaper discourse: rhetoric and syntax]. *Donetskyi visnyk Naukovoho tovarystva im. Shevchenka* (Volk. 16), (pp. 5-19). Donetsk: Skhidnyi vydavnychiy dim [in Ukrainian].
7. Kubryakova, E.S. (2001). O tekste i kriteriyah ego opredeleniya [About the text and criteria of its definition]. *Tekst. Struktura i semantika* (Volk. 1), (pp. 72-81). Moscow: Vysshaya shkola [in Russian].
8. Lyadova, Yu.V. (2003). *K voprosu o statuse soyedinitelnykh elementov v tekste [To the question about status of connecting elements in the text]*. Moscow: MGIMO [in Russian].
9. Moskalskaya, O.I. (1981). *Grammatika teksta [Text Grammar]*. Moscow: Vysshaya shkola [in Russian].
10. Nazaruk, Yu.A. (2006). *Kategoriya svyaznosti v aspekte vnutritekstovoy povtorno nominatsii [A category of connectedness in the aspect of the intratextual repeated nomination]* (pp. 197-203). Samara: Izd-vo «Samarskiy universitet» [in Russian].
11. Ohuy, A. (2011). *Zasoby vziyaznosti tekstu ta dyskursu v komunikatyvnomu prostori (na prykladi kilkisnoi reprezentatsii kohezii v romanakh E. M. Remarka) [Relating the cohesiveness of the text and discourse in the communicative space as exemplified in the novels of E. M. Remarque]* (Volk. 123), (pp. 125-134). Lviv [in Ukrainian].
12. Ohuy, O.D., & Stetsyshyn, Yu.B. (2007). *Zasoby kohezii v romanakh E. M. Remarka: sproba kilkisnoi reprezentatsii [Relating the cohesion in the novels of E. M. Remarque: attempt of quantitative representation]* (Volk. 32), (pp. 109-113). Zhytomyr: Vyd-vo ZhDU im. I. Franka [in Ukrainian].
13. Oleshkov, M.Yu. (2006). *Modelirovaniye kommunikativnogo protsessa [Modeling of the communicative process]*. Nizhniy Tagil: Nizhnetagil'skaya gos. soc.-ped. akademiya. Retrieved from <http://rudocs.exdat.com/docs/index-48183.html> [in Russian].
14. Oleshkov M. Yu. Lingvokonceptual'nyy analiz diskursa (teoreticheskiy aspekt) [The linguoconceptual discourse analysis (theoretical aspect)]. *Diskurs, koncept, zhanr: kollektivnaya monografiya* (pp. 68-85). Nizhniy Tagil, NTGSPA [in Russian].
15. Panchenko, E.I. (2013). *SMS i telegramma: evolyuciya szhatogo teksta [SMS and telegram: evolution of the compressed text]* (Volk. 19), (pp. 229-234). Dnipropetrovsk: Visnyk Dnipropetrovskoho universytetu [in Russian].
16. Pats, L. (2004). *Sposoby tekstovoi orhanizatsii: partseliatsiia, pryednuvannia, sehmentatsiia [The ways of text organization: parceling, joining, segmentation]* (Volk. 34(1), (pp. 105-112). Lviv: Visnyk Lvivskoho universytetu [in Ukrainian].
17. Saharnyy, L.V. (1991). *Teksty-primitivy i zakonornosti ih porozhdeniya [Primitive texts and pattern of their creation]* (pp. 221-237). Moscow: Nauka [in Russian].
18. Selivanova, E.A. (2004). *Osnovy lingvisticheskoy teorii teksta i kommunikacii [The foundations of linguistic theory of text and communication]*. Kiev: Brama, Izd. Vovchok O. Yu [in Russian].
19. Taran, V.V. (1998). *Uzahalnenist ta zbirstnist yak tekstovi katehorii u suchasni rosiiskii movi [Generalization and Collectivity as Textual Categories in Modern Russian]*: avtoref. dis. ... kand. filol. nauk: 10.02.02. Dnipropetrovsk [in Ukrainian].

20. Unukovich, K.A. (2010). *Telegramma soboleznovaniya kak szhatyy politicheskiy tekst [The telegram of condolence as compressed political text]* (Volk. 2(189), (pp. 98-105). Visnyk LNU imeni Tarasa Shevchenka [in Russian].
21. Filippov, K.A. (2007). *Lingvistika teksta [Text Linguistics]*. SPb.: Izd-vo S.-Peterb. un-ta [in Russian].
22. Schirova, I.A., & Goncharova, E.A. (2007). *Mnogomernost' teksta: ponimanie i interpretaciya [Multidimensionality of text: understanding and interpretation]*. SPb.: OOO «Knizhnyy Dom» [in Russian].
23. Adamzik, K. (2004). *Textlinguistik. Eine einführende Darstellung [Text Linguistics. An Introduction]*. Tübingen: Niemeyer [in German].
24. Heinemann, M., & Heinemann, W. (2002). *Grundlagen der Textlinguistik. Interaktion – Text – Diskurs [Fundamentals of Text Linguistics. Interaction – Text – Discourse]*. Tübingen: Niemeyer [in German].